

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 10.7.2013
COM(2013) 494 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Offentlig-private partnerskaber under Horisont 2020: et stærkt redskab til at sikre
innovation og vækst i Europa**

(EØS-relevant tekst)

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Offentlig-private partnerskaber under Horisont 2020: et stærkt redskab til at sikre
innovation og vækst i Europa**

(EØS-relevant tekst)

1. POLITISK SITUATION

Europa skal i højere grad og mere effektivt investere i forskning og innovation. Mere forskning og innovation er afgørende for at skabe bæredygtig økonomisk vækst og beskæftigelse og øge Europas internationale konkurrenceevne. Forskning og udvikling bidrager endvidere til at løfte store udfordringer såsom bekæmpelse af klimaændringer, sikring af en stabil forsyning af ren energi eller afholdelse af de udgifter, der er forbundet med den aldrende befolkning. Fremskridtene hen imod Europa 2020-målet om at investere 3 % af BNP i forskning og udvikling er imidlertid begrænsede – med særlige svagheder inden for private investeringer.

Kommissionen arbejder på at tackle denne underinvestering. Europa 2020-strategien¹ og særlig flagskibsinitiativet Innovation i EU² sikrer et bedre klima for innovation. Kommissionens forslag til det kommende europæiske forsknings- og innovationsprogram, Horisont 2020³, omfatter finansiering i hele værdikæden – fra grundforskning til markedsintroduktion.

Et centralt element i Horisont 2020 er forslaget om at arbejde sammen med den private sektor og med medlemsstaterne for at opnå resultater, som ét land eller én virksomhed med al sandsynlighed ikke vil kunne opnå alene. Denne meddelelse ledsages af Kommissionens forslag til retsakter til etablering af offentlig-private partnerskaber og offentlig-offentlige partnerskaber med medlemsstater under Horisont 2020.

Pakken indebærer investeringer over de kommende syv år på i alt 22 mia. EUR, herunder 8 mia. EUR fra Horisont 2020, som vil fremme et bidrag på 10 mia. EUR fra industrien og op imod 4 mia. EUR fra medlemsstaterne. Det vil sikre afgørende finansiering til langsigtede, risikable forsknings- og innovationsinitiativer i stor skala. Sådanne initiativer er afgørende for EU's førende stilling i strategiske, globalt konkurrencedygtige teknologiske sektorer, der skaber arbejdspladser af høj kvalitet (på nuværende tidspunkt over 4 mio.) og bidrager til at nå målet om, at fremstilling skal tegne sig for 20 % af EU's BNP senest i 2020. Partnerskaberne vil sikre betydelige samfundsmæssige fordele, f.eks. lavere CO₂-emissioner, alternativer til fossile brændstoffer og nye behandlingsformer til bekæmpelse af fattigdomsrelaterede sygdomme og den voksende trussel fra antimikrobiel resistens.

Kommissionen forelægger disse forslag til retsakter nu, således at de nødvendige lovgivningsmæssige beslutninger kan træffes i tilstrækkelig god tid til at lancere partnerskaberne i begyndelsen af Horisont 2020. Det er en direkte reaktion på opfordringen

¹ KOM(2010) 2020.

² KOM(2010) 546.

³ KOM(2011) 808/809/810/811/812.

fra Det Europæiske Råd til at prioritere den flerårige finansielle rammes indvirkning på væksten og beskæftigelsen.

Sammen vil disse partnerskaber gennemføre nøgleelementer i Innovation i EU og EU's industripolitik⁴ og strategien for centrale støtteteknologier⁵ og yde betydelige bidrag til politikkerne for klima, energi, den digitale dagsorden, transport, sundhed og andre EU-politikker.

Denne meddelelse præsenterer endvidere Kommissionens tilgang til anvendelse af andre typer offentlig-private partnerskaber til gennemførelse af Horisont 2020. En strategi for styrkelse af den rådgivning, Kommissionen modtager fra industrien og andre interesserede parter gennem de europæiske teknologiplatforme og Kommissionens taskforces om industripolitikken, vil blive forelagt i kommende arbejdsdokumenter fra Kommissionens tjenestegrene.

2. BEHOVET FOR EUROPÆISKE OFFENTLIG-PRIVATE PARTNERSKABER INDEN FOR FORSKNING OG INNOVATION

Forskning og innovation er aktiviteter med høj risiko, og der er ingen garanti for succes. Hvis risikoen for fiasko er for stor, vil den private sektor muligvis ikke være villig til at investere, selv om det økonomiske og samfundsmæssige udbytte potentielt kan være meget stort. Derudover kan de økonomiske fordele ved forskningsinvesteringer tilfalde andre, hvilket betyder, at enkeltvirksomheder ikke vil være villige til at investere, eller der kan være vægtige politiske faktorer, som begrænser markedets størrelse og dermed det potentielle udbytte (f.eks. i forbindelse med udviklingen af nye antibiotika, hvor antimikrobiel resistens er et stigende problem).

Disse generelle markedssvigt giver et stærkt grundlag for offentlig støtte til private forsknings- og innovationsaktiviteter. I en række tilfælde indebærer sektorernes betydning, udfordringernes og teknologiernes komplekse karakter, de lange perioder og de nødvendige investeringers omfang dog, at offentlig støtte til enkeltprojekter ikke vil være effektiv. Det er i disse tilfælde, at der er brug for strukturerede partnerskaber mellem den offentlige og den private sektor med henblik på i fællesskab at udvikle, finansiere og gennemføre ambitiøse forsknings- og innovationsdagsordener. Derfor anvendes offentlig-private forskningspartnerskaber i stigende grad af de politiske beslutningstagere som et redskab til at nå målene i dagsordener for vækst.

For sektorer, der opererer på europæisk og internationalt niveau, og hvor investeringernes omfang ligger ud over de enkelte medlemsstaters midler, vil den mest effektive tilgang være at etablere sådanne partnerskaber på EU-niveau. Mere specifikt udgør offentlig-private partnerskaber inden for forskning og innovation stærke og vigtige redskaber til at nå målene i Horisont 2020 af en række årsager:

- De gør det muligt at anvende en langsigtet, strategisk tilgang til forskning og innovation og mindsker usikkerheden ved at give mulighed for langsigtede forpligtelser.
- De sikrer juridiske rammer for at samle ressourcer og opnå kritisk masse, hvilket gør det muligt at opnå et indsatsniveau, som enkeltvirksomheder ikke ville kunne opnå, herunder gennem intelligent specialisering og en kombination af finansiering fra Horisont 2020 og europæiske struktur- og investeringsfonde.

⁴ COM(2012) 582.

⁵ COM(2012) 341.

- De sikrer mere effektiv finansiering af forskning og innovation i hele EU ved at dele finansielle, menneskelige og infrastrukturelle ressourcer og dermed mindske risikoen for fragmentering og sikre stordriftsfordele og færre omkostninger for alle involverede partnere.
- De er i højere grad i stand til at løfte komplekse udfordringer, eftersom de bidrager til at udvikle tværfaglige strategier og muliggør mere effektiv deling af viden og ekspertise.
- De fremmer etableringen af et indre marked for innovative varer og tjenesteydelser ved at anvende en fælles tilgang til kritiske spørgsmål såsom adgang til finansiering, standardisering og fastsættelse af normer.
- De muliggør hurtigere markedsføring af innovative teknologier, herunder ved at tillade virksomheder at samarbejde og dele information, hvorved læringsprocessen fremskyndes.
- De kan udgøre de rette rammer for, at internationale virksomheder kan forankre deres forsknings- og innovationsinvesteringer i Europa og drage fordel af europæiske styrker såsom en veluddannet arbejdsstyrke, diversificerede tilgange og kreativitet i sektorerne.
- De muliggør den forsknings- og innovationsindsats, der er nødvendig for at løse kritiske samfundsmæssige problemer og nå EU's vigtige politiske mål i Europa 2020-strategien.

3. FÆLLES TEKNOLOGIINITIATIVER: ERFARINGER

Europæiske offentlig-private partnerskaber inden for forskning og innovation blev introduceret for første gang under det nuværende syvende rammeprogram for forskning (RP7). De blev især gennemført gennem fælles teknologiinitiativer, i forbindelse med hvilke EU og industrien i fællesskab finansierer og gennemfører visse områder af RP7. Fælles teknologiinitiativer gennemføres gennem juridiske enheder – fællesforetagender – oprettet til formålet og etableret i henhold til det, der svarer til den nuværende artikel 187 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

Der er etableret fem fælles teknologiinitiativer under RP7 inden for områderne luftfart (Clean Sky), farmaceutisk forskning (Initiativet om Innovative Lægemidler), brændselsceller og brint (BCB), indlejrede systemer (Artemis) og nanoelektronik (ENIAC). Alle disse underkastes løbende overvågning, revision og evaluering⁶. Kommissionen gjorde i sin meddelelse om partnerskaber om forskning og innovation⁷ status over erfaringerne og fremhævede både de vigtigste resultater og anbefalinger til yderligere forbedringer.

Hvad angår resultater, bemærkede Kommissionen, at offentlig-private forskningspartnerskaber generelt i stigende grad anvendes af de politiske beslutningstagere verden over som et redskab til at nå målene i deres dagsordener for vækst. Det blev også i forbindelse med evalueringer bemærket, at offentlig-private partnerskaber generelt og især fælles teknologiinitiativer er en innovativ metode til at gennemføre EU's politik for forskning og innovation. De samler foregangsvirksomhederne inden for forskning og innovation i de

⁶ Midtvejsevalueringer af de fælles teknologiinitiativer og Kommissionens svar herpå kan findes på: http://ec.europa.eu/research/jti/index_en.cfm – det samme gælder rapporten fra sherpagruppen om de fælles teknologiinitiativer.

⁷ KOM(2011) 572.

pågældende industrielle sektorer og gør det muligt for dem at fokusere og samordne deres indsats omkring strategiske dagsordener for forskning og innovation.

Lanceringen af fælles teknologiinitiativer blev opfattet som velbegrundet ud fra identificerede markedssvigt, de nødvendige aktiviteterets langsigtede karakter og omfanget af den forpligtelse, der var nødvendig for at opnå de nødvendige gennembrud.

Under RP7 tegnede de fælles teknologiinitiativer sig for et samlet EU-bidrag på 3,12 mia. EUR, som blev matchet af investeringer fra industrien på 4,66 mia. EUR. Fælles teknologiinitiativer har vist sig at være vellykkede redskaber til at tiltrække en høj industriel deltagelse i deres aktiviteter, herunder små og mellemstore virksomheder, der udgør omkring 28 % af deltagerne.

Derudover – og selv om de fælles teknologiinitiativer kun har været fuldt ud operationelle i et begrænset tidsrum – har midtvejsevalueringerne anerkendt de fremskridt, der er gjort, og de første tegn på virkninger. Det fælles teknologiinitiativ om brændselsceller og brint har f.eks. etableret en betydelig projektportefølje af strategisk betydning, og der er opnået visse tidlige markedsapplikationer som f.eks. gaffeltrucks og små backupstrømforsyningsenheder. Midtvejsevalueringerne af det fælles teknologiinitiativ Clean Sky bekræftede, at initiativet med succes fremmer udviklinger hen imod sine strategiske miljømål ved at fokusere på helt nye teknologiske begreber. Hvad angår Initiativet om Innovative Lægemidler, blev der i midtvejsevalueringen bemærket fornuftige fremskridt hen imod at forbedre økosystemet for udvikling af lægemidler i Europa, f.eks. gennem bedre udnyttelse af data, mere effektive tilgange til forudsigelse af bivirkninger ved lægemidler, udvikling af nye biomarkører og hurtigere og billigere kliniske forsøg. Midtvejsevalueringerne af de fælles teknologiinitiativer ENIAC og Artemis fremhævede deres rolle som katalysatorer for øget inddragelse af førende virksomheder i den private sektor inden for rammer, som gør det muligt for nationale og europæiske offentlige myndigheder at støtte områder af stor strategisk betydning. Det blev på det kraftigste anbefalet at fortsætte med et tilsvarende initiativ under Horisont 2020, eftersom det ikke på nogen måde er muligt for én enkelt organisation eller medlemsstat at løfte alle udfordringer i den europæiske elektroniksektor.

Rapporterne og midtvejsevalueringerne påpegede også visse svagheder i de aktuelle fælles teknologiinitiativer. Det drejede sig især om behovet for et større engagement fra virksomhedspartnerne med klarere mål for dette engagement og den dermed forbundne løftestangeffekt. Der er også brug for at sikre større klarhed over, hvordan fælles teknologiinitiativer etableres, for at forsyne dem med klarere mål og for at sikre større åbenhed for nye deltagere. Rapporten fra sherpagruppen om de fælles teknologiinitiativer rettede desuden en række henstillinger for at forenkle og strømline driften af de fælles teknologiinitiativer, herunder gennem en specifik finansiel ramme, der er tilpasset deres behov. Interesserede parter har også givet udtryk for bekymring over de forskellige regler og procedurer, der finder anvendelse på de enkelte fælles teknologiinitiativer, og som kan variere, afhængigt af hvilket fælles teknologiinitiativ der er tale om, og i forhold til dem, der finder anvendelse på RP7. Alle disse overvejelser behandles i de foreslåede fælles teknologiinitiativer under Horisont 2020.

4. FÆLLES TEKNOLOGIINITIATIVER UNDER HORIZONT 2020

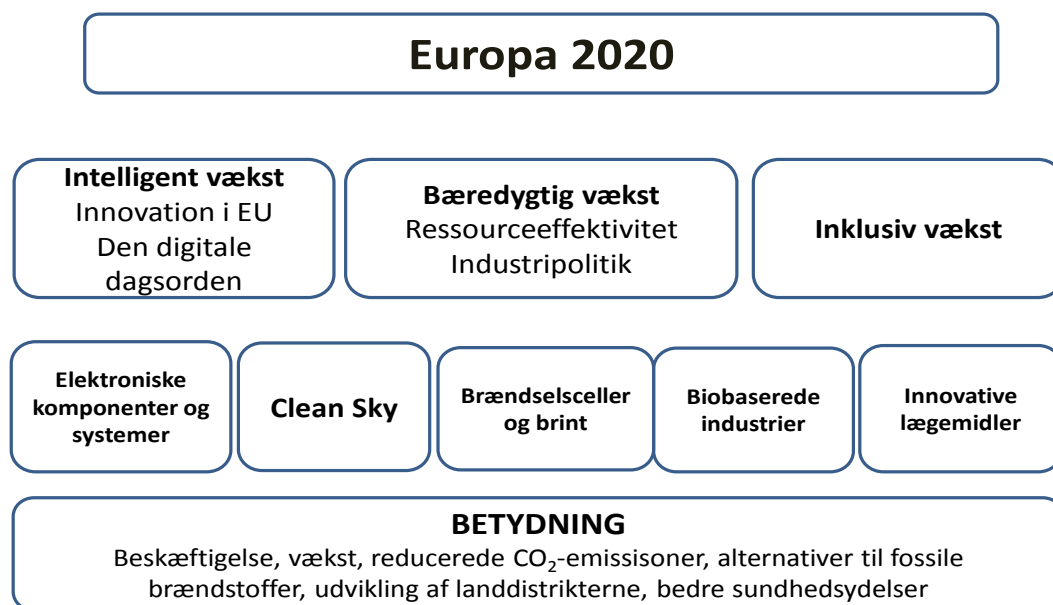
Den foreslåede lovgivningsramme for Horisont 2020 muliggør mange former for forpligtelser mellem EU og den private sektor, herunder fælles teknologiinitiativer iværksat i henhold til artikel 187 i TEUF. Disse skal vedrøre målene i Horisont 2020, herunder integration af forsknings- og innovationsaktiviteter. Forordningen om Horisont 2020 fastlægger en række kriterier, der skal være opfyldt, når der udvælges områder for offentlig-private partnerskaber.

Lovgivningen fastsætter også et fælles regelsæt, der gælder for alle dele af Horisont 2020, herunder de fælles teknologiinitiativer, medmindre der er velbegrundet behov for en specifik undtagelse.

4.1. Identificering af de fælles teknologiinitiativer, der skal iværksættes i begyndelsen af Horisont 2020

På grundlag af erfaringerne fra RP7, det nye retsgrundlag for Horisont 2020 og det klare tilsagn fra virksomhedspartnerne forelægger Kommissionen forslag til retsakter om fælles teknologiinitiativer, der skal iværksættes i begyndelsen af Horisont 2020. Den fulde begrundelse for de foreslåede initiativer fremgår af ledsagedokumenterne i form af forudgående konsekvensanalyser.

Samtlige fælles teknologiinitiativer omhandler strategiske teknologier, der vil fremme vækst og beskæftigelse i globalt konkurrencedygtige sektorer. Alle de involverede sektorer er allerede eller er på vej til at blive omdrejningspunkter for en videnbaseret europæisk økonomi. Der er på nuværende tidspunkt over 4 mio. arbejdstagere ansat i disse sektorer, og i alle tilfælde er der tale om voksende globale markeder, som EU's industri er godt rustet til at indtage, hvis den kan opbygge og bibeholde sit teknologiske førerskab, og der er klare forbindelser til Europa 2020-strategien, hvilket fremgår af nedenstående figur. Der er et presserende behov for at sikre de nødvendige omfattende investeringer i Europa i en tid med begrænsede finansielle ressourcer. De pågældende områder lider desuden under identificerede markedssvigt, som er forbundet med langsigtet, risikabel forskning og innovation, hvilket betyder, at den private sektor alene er ude af stand til at forpligte de nødvendige midler.

De foreslåede fælles teknologiinitiativer bygger på gode resultater under RP7. Fire af disse er næste fase i fælles teknologiinitiativer etableret under RP7 (herunder de fælles teknologiinitiativer om elektroniske systemer og komponenter, som samler de eksisterende fælles teknologiinitiativer Artemis og ENIAC). Det fælles teknologiinitiativ om biobaserede

industrier er identificeret som et nyt initiativ, der følger af strategien for bioøkonomi i Europa⁸.

Hvert af de foreslåede fælles teknologiinitiativer har klart definerede mål for at opnå gennembrud inden for følgende områder:

- *innovative lægemidler*: forbedre de europæiske borgeres sundhed og trivsel ved at sikre nye og mere effektive diagnoseredskaber og behandlingsformer såsom nye antimikrobielle behandlingsformer
- *brændselsceller og brint*: udvikle kommercielt levedygtige, rene løsninger, der anvender brint som energibærer og brændselsceller som energiomdannere
- *Clean Sky*: drastisk reducere miljøvirkningerne af den næste generation af fly
- *biobaserede industrier*: udvikle nye og konkurrencedygtige biobaserede værdikæder, der erstatter behovet for fossile brændstoffer og har stærk indvirkning på udviklingen af landdistrikterne
- *elektroniske komponenter og systemer*: sikre, at Europa fortsat er førende, når det gælder elektroniske komponenter og systemer, og sikre hurtigere udnyttelse.

Disse fem fælles teknologiinitiativer forventes at mobilisere investeringer, der samlet overstiger 17 mia. EUR. Heraf vil EU-budgettet tegne sig for et bidrag på op til 6,4 mia. EUR. Figuren nedenfor indeholder oplysninger om investeringer for de enkelte fælles teknologiinitiativer.

Fælles teknologiinitiativ	Investeringer i fælles teknologiinitiativ (EUR)	
	fra EU (Horisont 2020)	fra virksomhedspartnere og andre kilder
Innovative lægemidler	1 725 mio.	1 725 mio.
Brændselsceller og brint	700 mio.	700 mio. ⁹
Clean Sky	1 800 mio.	2 250 mio.
Biobaserede industrier	1 000 mio.	2 800 mio.
Elektroniske komponenter og systemer	1 215 mio.	3 600 mio. ¹⁰ (heraf 1 200 mio. fra medlemsstaterne)
<i>I alt</i>	<i>6 440 mio.</i>	<i>9 875 mio. fra virksomheder + 1 200 mio. fra medlemsstaterne</i>

⁸ COM(2012) 60.

⁹ Dette beløb består af bidrag fra medlemmer af fællesforetagendet eller deres konstituerende enheder (mindst 400 mio. EUR) samt fra enheder, der ikke er medlemmer, gennem deltagelse i aktiviteterne.

¹⁰ Dette beløb består af bidrag fra medlemmer af fællesforetagendet eller deres konstituerende enheder (mindst 1 700 mio. EUR fra private medlemmer) samt fra enheder, der ikke er medlemmer, gennem deltagelse i aktiviteterne.

4.2. Hovedtræk ved fælles teknologiinitiativer under Horisont 2020

Kommissionens forslag repræsenterer væsentligt mere ambitiøse partnerskaber end den nuværende generation af fælles teknologiinitiativer.

Fælles teknologiinitiativer vil have klarere og mere ambitiøse mål, som bidrager direkte til konkurrenceevnen og EU's politiske mål. Hvert fælles teknologiinitiativ har målbare specifikke mål og nøgleresultatindikatorer, som vil muliggøre tættere overvågning og evaluering. Målene er betydeligt mere ambitiøse end dem, der blev fastlagt for RP7. Målene lægger også i højere grad vægt på innovation og virkninger og gør det muligt for innovationer at overleve i det kritiske stadium mellem forskning og kommerciel udnyttelse. Målsætningerne for det nye fælles teknologiinitiativ om brændselsceller og brint omfatter f.eks. prisen og de barrierer med hensyn til præstationer, der skal forceres, hvis teknologien skal blive kommercielt levedygtig. Mange af målsætningerne understøtter desuden direkte EU's politiske mål. Det fælles teknologiinitiativ for biobaserede industrier vil f.eks. udvikle teknologier, som vil gøre det muligt at fremstille biobrændsel af nonfoodafgrøder, hvorved landbrugere og industri vil kunne bidrage til at nå EU's mål for vedvarende energi. Endelig er målene målrettet mod udviklingen af vigtige støtteteknologier, såsom elektronik, der vil understøtte konkurrenceevnen i en lang række europæiske industrier.

Fælles teknologiinitiativer vil forbedre forvaltningspraksissen for at sikre åbenhed for nye deltagere, tildeling af finansiering på grundlag af ekspertise og bedre forbindelser til nationale aktiviteter. Langt størstedelen af EU's bidrag vil blive tildelt gennem åbne indkaldelser af forslag stort set under anvendelse af samme regler som for resten af Horisont 2020. I alle tilfælde er initiativerne åbne for nye partnere. Det nye fælles teknologiinitiativ om Innovative Lægemidler afsætter eksempelvis en del af EU-bidraget til nye partnere. Det nye fælles teknologiinitiativ Clean Sky vil lancere et åbent udbud for at udvælge centrale partnere til sine demonstratorer og demonstrationsplatforme. Flere af de nye fælles teknologiinitiativer vil i højere grad fokusere på demonstrationsaktiviteter, og det forventes at øge relevansen for en bredere vifte af organisationer.

Fælles teknologiinitiativer under Horisont 2020 vil sigte mod at etablere en tættere forbindelse til tilsvarende aktiviteter i de enkelte medlemsstater og på regionalt niveau. For hvert fælles teknologiinitiativ vil gruppen af medlemsstatsrepræsentanter derfor blive styrket. Disse grupper vil varetage en vigtig rådgivende funktion, modtage fuld information om gennemførelsen af de fælles teknologiinitiativer og endvidere blive anmodet om at underrette det fælles teknologiinitiativ om relevante nationale aktiviteter og forbinde det fælles teknologiinitiativ til udbredelsen downstream. Medlemsstaterne vil især i forbindelse med det fælles teknologiinitiativ om elektroniske komponenter og systemer også bidrage direkte til finansieringen af initiativet.

Ved – når det er hensigtsmæssigt – at sikre en kobling til struktur- og investeringsfondenes støttemekanismer til udbredelse kan synergieffekterne mellem EU-tiltag og medlemsstaternes eller regionernes udviklingspolitikker forbedres og hjælpe medlemsstaterne med at øge deres konkurrenceevne og løse investeringsproblemerne inden for relevante prioriterede områder.

Der vil blive opnået væsentlig forenkling – både med hensyn til gennemførelsesstrukturerne og enklere regler for deltagere. Fælles teknologiinitiativer under

Horisont 2020 vil drage fordel af en række gennemførelsesforanstaltninger, som vil sikre, at de i højere grad tjener deres formål¹¹, herunder:

- lovgivningsmæssige rammer, der i højere grad er tilpasset omfattende inddragelse af industrien, og væsentlig forenkling, der opnås ved at udnytte de nye bestemmelser i finansforordningen fuldt ud (hvor der er tilføjet målrettede bestemmelser om offentlig-private partnerskaber, som gør det muligt at gennemføre "ideal house"-scenariet for fælles teknologiinitiativer, dvs. eksplicit anerkendelse af fælles teknologiinitiativer som offentlig-private partnerskaber med mulighed for at vedtage deres egen forenklede finansforordning, som er tilpasset deres specifikke behov)
- ensartet anvendelse af Horisont 2020-reglerne for deltagelse med henblik på at øge forudsigeligheden for deltagerne med undtagelser i nogle få behørigt begrundede undtagelsestilfælde. Det vil betyde, at fælles teknologiinitiativer vil drage fordel af de store forenklinger, der indføres i Horisont 2020.

Fælles teknologiinitiativer indebærer et større engagement fra industrien, herunder betydelige finansielle forpligtelser, der mindst matcher bidraget fra EU-budgettet. De direkte forpligtelser fra industrien under de fælles teknologiinitiativer beløber sig til op imod 10 mia. EUR. Som det var tilfældet under RP7, vil nogle af forpligtelserne stamme fra udgifterne til finansiering af projekter som følge af de indkaldelser, der er lanceret gennem det fælles teknologiinitiativ, og som ikke fuldt ud godtgøres gennem bidraget fra EU. Derudover vil virksomhedspartnerne forpligte sig ud over disse almindelige samfinansieringsordninger ved at bidrage med aktiviteter og investeringer, der ikke godtgøres under Horisont 2020. I forbindelse med f.eks. det fælles teknologiinitiativ om brændselsceller og brint begrænser det nuværende bidrag fra industrien sig i bund og grund til deres deltagelse i samfinansierede aktiviteter, mens bidraget til fælles teknologiinitiativer af denne type fremover vil stige med mindst 300 mio. EUR i form af yderligere forpligtelser. Med hensyn til det fælles teknologiinitiativ Clean Sky ligger disse yderligere forpligtelser på op imod 1 mia. EUR og – for så vidt angår det fælles teknologiinitiativ om biobaserede industrier – på mindst 1,8 mia. EUR. Disse yderligere forpligtelser vil være direkte forbundet med målene for det fælles teknologiinitiativ og vil bidrage til at nå dem. Virksomhedspartnerne vil indgå specifikke forpligtelser af denne art som led i den årlige gennemførelsesproces, som efterfølgende vil blive kontrolleret og overvåget. Hvis de industrielle forpligtelser ikke når et tilstrækkeligt niveau, har Kommissionen ret til at reducere eller tilbageholde EU-bidraget eller afvikle fællesforetagendet. Det sikrer den nødvendige fleksibilitet, hvis der opstår uforudsete ændringer, som gør målsætningerne mindre relevante.

5. ANDRE PARTNERSKABER UNDER HORISONT 2020

5.1. Kontraktlige offentlig-private partnerskaber

Som et supplement til de fælles teknologiinitiativer indgik Kommissionen også i forbindelse med RP7 i strukturerede partnerskaber med den private sektor for at søge direkte bidrag til udarbejdelsen af arbejdsprogrammer inden for områder, der var defineret på forhånd, og som har stor industriel relevans. I modsætning til de fælles teknologiinitiativer kræver sådanne partnerskaber ikke yderligere lovgivning, eftersom finansieringen gennemføres af Kommissionen gennem de almindelige procedurer.

¹¹ Ifølge anmodninger fra rapporten fra sherpagruppen om de fælles teknologiinitiativer: http://ec.europa.eu/research/jti/pdf/jti-sherpas-report-2010_en.pdf

Der blev lanceret tre partnerskaber af denne type under den europæiske økonomiske genopretningsplan¹², som blev gennemført gennem indkaldelser med et EU-bidrag på i alt 1,6 mia. EUR. Indkaldelserne har været yderst relevante for industrien – halvdelen af projektf finansieringen blev tildelt til industrien, og omkring 30 % til små og mellemstore virksomheder¹³.

På grundlag af denne erfaring giver Horisont 2020-forslagene også mulighed for sådanne partnerskaber. For at forbedre gennemsigtigheden vil disse partnerskaber være baseret på en kontrakt mellem Kommissionen og virksomhedspartnerne, som fastlægger mål, forpligtelser, nøgleresultatindikatorer og de resultater, der skal leveres.

Der overvejes kontraktlige offentlig-private partnerskaber på følgende områder:

- fremtidens fabrikker
- energieffektive bygninger
- grønne køretøjer
- fremtidens internet¹⁴
- bæredygtig procesindustri
- robotteknologi
- fotonik
- højtydende databehandling.

De første fire områder skal gennemføre offentlig-private partnerskaber etableret under RP7. I alle tilfælde repræsenterer de store dele af den europæiske økonomi, og behovet for offentlig-private partnerskaber er blevet identificeret i Kommissionens dokumenter, f.eks. meddelelsen om ajourføring af meddelelsen om industripolitikken, meddelelsen om en europæisk strategi for centrale støtteteknologier¹⁵, meddelelsen om højtydende databehandling¹⁶ eller forslagene for Horisont 2020.

For hvert af disse områder forventes industriens forslag at omfatte klare køreplaner, som er udarbejdet i åbent samråd med andre interesserede parter, og som beskriver visionen, forsknings- og innovationsindholdet og den forventede virkning, herunder med hensyn til vækst og beskæftigelse. De forventes endvidere at præcisere arten og omfanget af industriens forpligtelser og det offentlig-private partnerskabs løftestangseffekt. Der vil især blive lagt vægt på aktiviteter tæt på markedet.

Derudover bør offentlig-private partnerskaber sigte mod at udnytte synergier med de europæiske struktur- og investeringsfonde, navnlig i forbindelse med de regionale og lokale intelligente specialiseringsstrategier.

Kommissionen vil vurdere industriens forslag, herunder gennem inddragelse af eksterne eksperter, i forhold til de kriterier, der er etableret i henhold til Horisont 2020-forordningen. Hvis der er tale om en positiv vurdering, hvis resultater gøres offentligt tilgængelige, vil der

¹² KOM(2008) 800.

¹³ Desuden har EU investeret 300 mio. EUR i initiativet om fremtidens internet. Heraf gik omkring 50 % til industrien.

¹⁴ Følger op på det igangværende offentlig-private partnerskab om fremtidens internet, der fokuserer på faste og trådløse 5G-netværksinfrastrukturer.

¹⁵ COM(2012) 341.

¹⁶ COM(2012) 45.

blive indgået et aftalememorandum mellem Kommissionen og de private partnere på grundlag af Kommissionens beslutning. Heri fastlægges:

- partnerskabets generelle og specifikke mål
- de private partners forpligtelser, der forventes at være omfattende og fastsat til et niveau, som kan sammenlignes med det forventede EU-bidrag og kan omfatte de administrative omkostninger ved det offentlig-private partnerskab samt virksomhedsfinansieret demonstration, uddannelse, klyngesamarbejde, bevidstgørelse og overvågning
- nøgleresultatindikatorer og forventet resultat, herunder virkningerne med hensyn til udnyttelse i Europa
- den vejledende finansieringsramme for EU's bidrag for perioden 2014-2020 (med forbehold af budgetmyndighedens godkendelse gennem den årlige budgetprocedure)
- en overvågnings- og revisionsmekanisme med anvendelse af nøgleresultatindikatorer og med mulighed for justering. Det vil også gøre det muligt for Kommissionen at afslutte et partnerskab, hvis virksomhedspartnerne ikke overholder deres forpligtelser
- forvaltningsstrukturen, herunder den mekanisme, hvorunder Kommissionen kan søge rådgivning fra de private partnere om de forsknings- og innovationsaktiviteter, hvortil der stilles forslag om finansiel støtte under Horisont 2020.

For de områder, hvor industriens forslag vurderes at opfylde de nødvendige kriterier, vil Kommissionen sigte mod at indgå det nødvendige aftalememorandum i tilstrækkelig god tid til, at aktiviteterne som led i de offentlig-private partnerskaber kan lanceres i det første Horisont 2020-arbejdsprogram.

5.2. Offentlig-offentlige partnerskaber og andre partnerskaber

Kommissionen vil også anvende andre typer partnerskaber til gennemførelse af Horisont 2020. Kommissionen forelægger fire forslag til retsakter med henblik på etablering af offentlig-offentlige partnerskaber med medlemsstater i henhold til artikel 185 i TEUF med henblik på fælles gennemførelse af nationale forskningsprogrammer. Forslagene omfatter:

- *det andet partnerskab mellem de europæiske lande og udviklingslande vedrørende kliniske forsøg*: bidrage til at mindske den sociale og økonomiske byrde, der er forbundet med fattigdomsrelaterede sygdomme
- *det europæiske program for metrologisk forskning og innovation*: sikre hensigtsmæssige og integrerede metrologiløsninger, der tjener deres formål, og som støtter innovation og industriel konkurrencedygtighed, og måleteknologier, der løser samfundsmæssige problemer inden for energi, miljø og sundhed
- *Eurostars 2*: fremme økonomisk vækst og jobskabelse ved at øge konkurrencedygtigheden hos FoU-intensive SMV'er
- *forsknings- og udviklingsprogrammet for et aktivt liv for plejekrævende ældre*: forbedre de ældres livskvalitet og karrieremuligheder og øge plejesystemernes bæredygtighed ved at øge adgangen til ikt-baserede produkter og tjenesteydelser for aktiv og sund aldring.

Ud over de offentlig-private partnerskaber vil Horisont 2020 også gøre brug af rådgivning fra andre typer partnerskaber, f.eks. de europæiske innovationspartnerskaber¹⁷ og de fælles

¹⁷ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?pg=eip

programlægningsinitiativer¹⁸ samt de europæiske teknologiplatforme. Også under Horisont 2020 vil Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi etablere videns- og innovationsfællesskaber¹⁹, som samler uddannelses-, forsknings- og erhvervssektorerne i strukturerede langsigtede partnerskaber.

De to kommende FET-flagskibsinitiativer²⁰, Graphene og Human Brain Project, sigter mod at etablere langsigtede europæiske partnerskaber i stor skala. De supplerer de offentlig-private partnerskaber, da de er forskningsdrevne fra begyndelsen, mens den industrielle deltagelse vil blive opbygget gennem flagskibsinitiativet varighed på 10 år.

Ud over fælles teknologiinitiativer blev fællesforetagendet SESAR²¹ (Single European Sky ATM Research – forskning i lufttrafikstyring i det fælles europæiske luftrum) etableret som en anden type offentlig-privat partnerskab i henhold til artikel 187 i TEUF for at koordinere SESAR-projektet, den tekniske søjle i initiativet om det fælles europæiske luftrum, som sigter mod at modernisere lufttrafikstyringen i Europa. Som følge af sine specifikke politikorienterede aktiviteter blev SESAR ikke etableret som et fælles teknologiinitiativ, selv om det fortsat har tætte forbindelser til det fælles teknologiinitiativ Clean Sky. Kommissionen foreslår at udvide fællesforetagendet SESAR under Horisont 2020. Denne udvidelse vil sikre, at koordineringen af forskning og innovation på lufttrafikstyringsområdet fortsættes under Horisont 2020 i fuld overensstemmelse med de politiske mål for det fælles europæiske luftrum.

6. PERSPEKTIVER

Offentlig-private partnerskaber med et stærkt bidrag og stærke forpligtelser fra industriens side er afgørende for at nå målene i Horisont 2020 og Europa 2020-strategien. I denne meddelelse er det beskrevet, hvordan tilgangen til offentlig-private partnerskaber vil blive styrket i Horisont 2020 på grundlag af øget gennemsigtighed, klarere mål, øget fokus på aktiviteter tæt på markedet, større engagement fra industrien og væsentlig forenkling.

Aktiviteterne i de fælles teknologiinitiativer, kontraktlige offentlig-private partnerskaber, offentlig-offentlige partnerskaber og andre relaterede initiativer såsom de fælles programlægningsinitiativer, Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologis videns- og innovationsfællesskaber eller de europæiske innovationspartnerskaber vil blive gennemført på en måde, der sikrer de størst mulige synergier og øger den generelle virkning, særlig når de vedrører fælles mål. I denne henseende bør man fuldt ud udnytte de muligheder, der opstår som følge af, at al EU-støtte til forskning og innovation er blevet samlet i ét enkelt program, Horisont 2020. Der bør især søges at sikre synergier ved at forbinde aktiviteter i hele innovationscyklussen, fra forskningsresultater til aktiviteter tættere på markedet, for at bidrage til at fremme iværksætterier og nye virksomheder inden for områder af stor betydning for den europæiske økonomi.

I lyset af de offentlig-private partnerskabers store indvirkning på væksten og beskæftigelsen opfordrer Kommissionen Parlamentet og Rådet til at vedtage de nødvendige lovgivningsmæssige beslutninger for at lancere disse partnerskaber i begyndelsen af Horisont 2020. Gennem de foreslåede forvaltningstiltag vil Kommissionen løbende overvåge, rapportere om og evaluere fremskridtene i de fælles teknologiinitiativer og andre partnerskaber.

¹⁸ http://ec.europa.eu/research/era/joint-programming_en.html

¹⁹ <http://eit.europa.eu/kics/>

²⁰ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/fet-flagships>

²¹ <http://www.sesarju.eu/>

Erfaringerne viser, at det tager lang tid og kræver en stor indsats at etablere fællesforetagender, og at det kun bør ske, når der er tale om et vigtigt strategisk forsknings- og innovationsmål, som ikke kan nås gennem den almindelige gennemførelse af Horisont 2020. Kommissionen vil derfor udelukkende overveje behovet for kommende initiativer af denne art, når kriterierne i Horisont 2020 er opfyldt, og der er et klart strategisk politisk behov. Kommissionen mener ikke desto mindre, at omfanget af forsknings- og innovationsindsatsen og det politiske behov for at gennemføre det fælles europæiske jernbaneområde og opbygge EU's førende stilling inden for jernbaneteknologier er en god grund til at etablere et eventuelt fællesforetagende i jernbanesektoren, og vil arbejde sammen med industrien om at udarbejde et forslag.